

Billesholms kyrka

56.0519, 12.9788

Billesholms kyrka uppfördes 1918 till 1919 på en liten höjd, "kyrkbacken", i de södra delarna av bruksorten, av Höganäs-Billesholms AB som brukskyrka, och är ritad av bolagets arkitekt Martin Cronsiö. Han hade börjat sin anställning 1912, stannade kvar till början av 1950-talet och har även ritat villabebyggelsen som omger kyrkan.

Kyrkobyggnaden är en tidig form av småkyrka och den första kyrkan i landet som är sammanbyggd med olika lokaler till församlingsverksamhet.

I byggnadskomplexet finns förutom kyrkorummet, samlingsal, bibliotek, lokaler för ungdomsverksamhet och syförening samt bostad för kyrkvaktmästaren.

Nya församlingslokaler finns numera i en fristående byggnad norr om kyrkan. Kyrkans arkitekt Martin Cronsiö ritade också bostäder i Bjuv och Hyllinge.

Kyrkan skänktes till församlingen den 1 januari 1928, och midsommardagen samma år kunde den fristående klockstapeln invigas. Klockstapel ska enligt uppgift vara en kopia av en klockstapel vid Ersta diakonianstalt på Södermalm i Stockholm.

Kyrkans interiör har genomgått mycket få förändringar sedan den uppfördes.

Kyrkans arkitekt Cronsiö har ritat kyrkans dopfont i gjuten cement samt de tidstypiska lampkronorna och lampetterna av järn i jugendstil som finns i kyrkorummet.

Vid ingången till koret står en kopia av Bertel Thorvaldsens berömda Kristusstaty. Originalen i marmor står i Köpenhamns domkyrka.

En mästare som vi inte vet namnet på har utfört målningarna i kyrkorummet väggar och tak. Dessa är av hög kvalitet och till synes målade på fri hand. Bland annat finns över innerdörrarna till långhuset och församlingshemmet ursprungliga dekormålningar med symboliska motiv i form av en uggle på en bok och fågel Fenix. Kanske har målaren varit anställd hos målarmästaren Filip Månsson som även dekorerade Engelbrektskyrkan, Högalidskyrkan och Hjorthagens kyrka i Stockholm.

Ett minne från den tid då Billesholm var en betydande gruvort finns i form av en gruvhacka som sitter i väggen vid uppgången till predikstolen.

Redan på 1700-talet började man här bryta stenkol, både i gruvschakt och i dagbrott, och senare kom man även att bryta lera till ett lokalt tegelbruk. Så småningom såldes leran till Höganäs, eftersom Billesholmsleran höll högre kvalitet än den lera som fanns i Höganäs.

2015 köpte Billesholms kyrka in ett nytt antependie, vävt av Helena Jönsson på Ateljé Westragothia i Kinna. Det nya altarklädet är liksom det gamla grönt till färgen men döljer en liten hemlighet. Tv-programmet Landet Runt har lyckats få sitt namn invävt i ena kanten av tygstycket. Från början var det tänkt att tas bort, men tv-programmets namn fick bli kvar. Och det är gjort på ett sådant sätt att det lätt går att ta bort - om man skulle ändra sig.

Den nuvarande orgeln som är den tredje i ordningen byggdes med tillhörande orgelfasad 1973 av Anders Persson i Viken. Kyrkans första orgel byggdes 1918 av A. Mårtenssons orgelfabrik i Lund, och ersattes i mitten av 1940-talet av en orgel byggd av Bo Wedrup i Uppsala. Den nuvarande orgeln har två manualer och pedal med sju stämmor.

Källor:

Webb: Bjuvs kommun.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Webb: "Billesholm köper altarkläde med bus". Helsingborgs Dagblad 9 januari 2015. Jakob Thorell.

Pdf: "Billesholms kyrka - Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning". Kerstin Börjesson. 2015.